



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Zoji Dvořákové a Mgr. Zdeňka Lehovce ve věci

žalobce: **Ing. P. L.** nar. [redacted]
bytem [redacted]
zast. advokátem Mgr. Janem Kozákem
sídlem Karlovo nám. 18, Praha 2

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Vyšehradská 16, Praha 2
za níž jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábř. 390/42, Praha 2

o zaplacení 4 105 930 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 20. května 2019, čj. 29 C 174/2016-473,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se v odvoláním napadené části vyhovujícího výroku I., tj. v rozsahu částky 460 000 Kč, v zamítavém výroku II. a ve výroku o nákladech řízení III. potvrzuje.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje Zuzana Turoňová.

Odůvodnění:

1. Obvodní soud pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 20. května 2019, č.j. 29 C 174/2016-473, (I.) uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 506 320 Kč, (II.) zamítl žalobu v požadavku na zaplacení částky 3 599 610 Kč a (III.) žalovanou zavázal k zaplacení náhrady nákladů řízení ve výši 118 798,50 Kč žalobci k rukám jeho advokáta.
2. Žalobce se žalobou původně domáhal zaplacení částky celkem 4 987 737,50 Kč jako náhrady škody a nemajetkové újmy, které utrpěl v důsledku nezákonného trestního stíhání (majetková škoda ve výši [REDAKCE] Kč, sestávající z nákladů obhajoby ve výši 566 462,50 Kč, náhrady za ztrátu na výděлку po dobu pobytu ve vazbě [REDAKCE] Kč a po dobu pracovní neschopnosti z důvodu reoperace [REDAKCE] Kč, a náhrada nemajetkové újmy 4 138 000 Kč - 138 000 Kč v souvislosti s pobytem žalobce ve vazbě a 4 000 000 Kč za újmu způsobenou nezákonným trestním stíháním). Poté, co žalovaná v průběhu řízení nároky žalobce částečně uspokojila, byla žaloba částečně vzata zpět pro nároky v celkové výši 520 562 Kč a v tomto rozsahu bylo řízení zastaveno. Předmětem řízení pak zůstala neuhrazená částka 40 560 Kč požadovaná jako náhrada nákladů právního zastoupení, částka 27 600 Kč k náhradě nemajetkové újmy způsobené žalobci jeho pobytem ve vazbě, částka [REDAKCE] k náhradě za ztrátu na výděлку v souvislosti s reoperací [REDAKCE] a 4 000 000 Kč k náhradě nemajetkové újmy způsobené jeho nezákonným trestním stíháním. Žaloba vycházela z tvrzení, že vůči žalobci bylo usnesením ze dne 22.12.2011 zahájeno trestní stíhání, v souvislosti s nímž byl žalobce od 21.12.2011 do 21.3.2012 umístěn ve vazbě; usnesením Vrchního státního zastupitelství ze dne 13.7.2015 bylo trestní stíhání zastaveno s odůvodněním, že skutek není trestným činem a není důvod k postoupení věci, a řízení skončilo pravomocně dnem 14.9.2015.
3. Soud I. stupně po projednání věci shledal žalobu důvodnou jen částečně. Mezi účastníky nebylo sporu o tom, že vůči žalobci bylo 22.12.2011 zahájeno trestní stíhání, které posléze (s právní mocí dnem 14.9.2015) skončilo zastavením, v jehož rámci strávil žalobce 92 dnů ve vazbě. Soud dovedl, že ve věci došlo k pochybení státu v podobě nezákonného rozhodnutí (usnesení o zahájení trestního stíhání), a konstatoval, že vznikla-li v souvislosti s ním žalobci škoda, odpovídá za ni objektivně stát, je-li prokázán vznik této škody a příčinná souvislost mezi ní a pochybením státu. Z tohoto pohledu věc posoudil a v pečlivém odůvodnění rozsudku vyložil své závěry týkající se jednotlivých žalobou vznesených nároků. Pokud jde o náklady právního zastoupení, shledal důvodným požadavek na úhradu 6 z celkem 13 sporovaných úkonů právní služby; tyto úkony specifikoval v odst. 34 odůvodnění rozsudku, a přiznal za ně náhradu celkem 18 720 Kč (šestkrát odměna za úkon 2 300 Kč, 6x režijní paušál 300 Kč a 20% DPH). Dále vyložil, proč neshledal důvodným požadavek na náhradu za zbývajících 7 úkonů právní služby (úkony, jejichž realizace, popř. délka, nebyly prokázány, nebo je soud hodnotil jako nikoli účelné). Žalobci dále nepřiznal částku 37 770 Kč požadovanou jako náhradu za ztrátu na výděлку po dobu pracovní neschopnosti v souvislosti s reoperací [REDAKCE] na přelomu dubna a května 2012, s tím, že nebylo prokázáno, že by příčinou tohoto zákroku byl pobyt žalobce ve vazbě. Dále vysvětlil, proč považuje za přiměřenou náhradu nemajetkové újmy, již utrpěl žalobce pobytem ve vazbě, částku 1 500 Kč denně, a žalobci přiznal požadovaných 27 600 Kč jako násobek počtu dnů, jež strávil žalobce ve vazbě (92) a částky 300 Kč jako rozdíl částek 1 200 Kč (žalovanou uznaných a zaplacených) a 1 500 Kč (přiměřené výše náhrady podle úvahy soudu). Konečně se zabýval otázkou zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou žalobci nezákonným trestním stíháním se závěrem, že tento nárok je co do základu opodstatněný, přičemž vzhledem k charakteru a rozsahu újmy nepostačuje satisfakce formou omluvy nebo konstatování práva, ale zadostiučinění musí být poskytnuto ve finanční podobě. Velmi pečlivě se pak věnoval srovnání označených rozhodnutí týkajících se přiznaných náhrad

nemajetkové újmy, aby při porovnání tam posuzovaných nároků s projednávanou věcí mohl stanovit vyšší satisfakce tak, aby odpovídala zadostiučinění přiznanému v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných rysech shodují. Tak dospěl k závěru o odpovídající vyšší satisfakce 460 000 Kč, korespondující částce 10 000 Kč za každý měsíc nezákonného stíhání. Veškeré své úvahy precizně, logicky, konkrétně a srozumitelně popsal v odůvodnění napadeného rozsudku; to se týká i velmi pečlivého odůvodnění nákladového výroku.

4. Proti tomuto rozsudku podali odvolání žalovaná i žalobce.
5. Žalovaná brojila proti vyhovujícímu výroku v rozsahu částky 460 000 Kč; rozhodnutí o povinnosti zaplatit žalobci 18 720 Kč na nákladech právního zastoupení a 27 600 Kč k doplacení náhrady za pobyt ve vazbě akceptovala. Nesouhlasila s povinností nahradit žalobci nemajetkovou újmu, kterou měl utrpět v důsledku trestního stíhání, s důrazem na to, že tato nemajetková újma se nepresumuje a poškozený je povinen ji prokázat, přičemž v projednávané věci podle jejího názoru nebylo zjištěno, že dopady trestního stíhání do osobnostní sféry žalobce přesáhly obvyklou míru vlivu trestního stíhání, jaká postihuje každou stíhanou osobu. Polemizovala se závěry soudu I. stupně vyloženými v této souvislosti v odůvodnění napadeného rozsudku, s důrazem na to, že žalobce jako manažer ve vysoké pozici musel disponovat vyšší mírou odolnosti proti stresu, že nutnost rodiny překlenout finanční nedostatek nebyla v konkrétních rysech ani tvrzena, natož prokázána, že nebylo zjištěno, že by se od žalobce a jeho rodiny odvrátili přátelé, a že za prokázané nelze mít ani tvrzení, že v důsledku stíhání vzala za své možnost žalobcova karierního postupu, když např. tvrzení o „nutnosti“ odvolat žalobce z funkce [redacted] bylo prokazováno jen výpovědí svědka o pofidérním telefonátu paní z NBU a postup údajně podle této instrukce vykazuje znaky libovůle. Navrhla proto, aby v rozsahu 460 000 Kč jako náhrady nemajetkové újmy za nezákonné stíhání byla žaloba zamítnuta.
6. Žalobce ve vyjádření k odvolání žalované vyvracel její argumentaci; poukázal na to, že soud I. stupně otázku nemajetkové újmy posoudil velmi pečlivě, a k otázce svého odvolání z funkce [redacted] zdůraznil, že společnost [redacted] se pohybuje v oblasti velkých stavebních zakázek, je proto závislá na splnění bezpečnostní prověrky a mimořádně citlivá na jakoukoli negativní medializaci; Ing. Č. [redacted] je pak uznávaným odborníkem a jeho vyjádření bylo výpovědí o situaci společnosti, jejíž postoj a postup žalobce chápe. Odvolání žalované proto označil za nedůvodné.
7. Žalobce brojil vlastním odvoláním proti zamítavému výroku rozsudku, a to v plném rozsahu. Ocenil precizní a logické srovnání projednávané věci s dosavadními rozhodnutími soudů v jiných případech, jak je provedl soud I. stupně, argumentoval však tím, že tento soud nedostatečně zhodnotil míru intenzity zásahů trestního stíhání do žalobcova osobního i profesního života. V této souvislosti zdůraznil, že mu kromě vysokého a zřejmě nepodmíněného trestu hrozila povinnost k náhradě škody ve stamiliónových částkách, která by odsoudila žalobce a jeho manželku k doživotnímu živení, a poukázal na průběh trestního stíhání, v němž docházelo k flagrantnímu a nejspíš i vědomému porušování předpisů orgány, které jej vedly, jakož i k absolutnímu selhání orgánů dozoru a kontroly. Rozvedl úvahy o dopadu trestního stíhání do jeho pozice u zaměstnavatele, jenž se musel přizpůsobit situaci a nemohl postupovat jinak, než učinil; zdůraznil, že byť předmětem tohoto řízení není náhrada za ztrátu na výdělek, mělo by být v rámci zadostiučinění zohledněno, že v pozici jednatele společnosti by byl příjem žalobce o více než 110 000 Kč měsíčně vyšší, než je tomu v jeho funkci současné. Vyjádřil také nesouhlas se závěrem soudu I. stupně o tom, že rozsah a způsob medializace jeho případu nelze s ohledem na svobodu tisku přičítat žalované; poukázal na to, že to bylo právě jeho trestní stíhání a mediální výstupy orgánů v něm činných, co tuto medializaci nastartovalo a přiživovalo, a že soud I. stupně neměl opominout, že jím předložená analýza mediálních výstupů vyčíslila náklady na nápravu

žalobcova dobrého jména částkou přes 13 milionů Kč. Podtrhl, že běžnými důkazy nelze prokázat stavy, které žalobce v souvislosti s trestním stíháním skutečně prožíval, a že osoba, která tuto zkušenost nemá, zásah trestního stíhání do života patrně ani nemůže zcela pochopit; vyjádřil však přesvědčení, že navzdory tomu v řízení prokázal, že žalobou uplatněná částka je satisfakcí přiměřenou. Doplnil, že i kdyby mu žalovaná zaplatila veškeré přisouzené částky, bylo by to pouze o 228 tisíc Kč více, než vynaložil jen na svou obhajobu v trestním řízení, a že žalovanou poskytnutá náhrada za nemajetkovou újmu odpovídající zhruba trojnásobku žalobcova měsíčního výdělku je nedostatečná. Navrhl proto, aby mu odvolací soud vlastním rozhodnutím přiznal částku 3 599 610 Kč, kterou mu soud I. stupně odepřel.

8. Žalovaná ve vyjádření k odvolání žalobce naopak argumentovala tím, že újma, kterou utrpěl žalobce, nedosahovala tvrzeného mimořádného významu již proto, že se věc ani nedostala k soudu, když stíhání bylo zastaveno ještě ve fázi před podáním obžaloby. Uvedla, že věděli-li žalobce od počátku, že trestní stíhání není důvodné ani vedené korektně, naopak musela být posilována jeho víra, že před soudem věc dopadne v jeho prospěch. Poukázala na to, že nebylo prokázáno, že by vazba žalobce na rodinu a jeho vztah k manželce překračovaly standardní vztahy v běžné fungující rodině. Zdůraznila, že žalobcovy spekulace o „spiknutí“ orgánů činných v trestním řízení jsou nepřipadné, když procesní soud není oprávněn zkoumat postup těchto orgánů a žalobou jsou požadovány nároky na náhradu škody z nezákonného rozhodnutí - žádné nároky, které by měly plynout z údajně excesivního postupu orgánů činných v trestním řízení, žalobce neuplatnil. Zpochybnila též údajné zmaření profesionální kariéry a postupu, s tím, že tyto byly prokazovány nedostatečně a za najisto postavené je mít nelze. Doplnila, že medializace věci byla prokázána, nikoli však její konkrétní dopad do osobnostní sféry žalobce, ani to, že by tato medializace byla důsledkem pochybení přičitatelného žalované. Navrhla proto potvrzení zamítavého výroku rozsudku.
9. Odvolací soud po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno osobami k tomu oprávněnými a včas, přezkoumal z podnětu odvolání napadený rozsudek i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, 212a o.s.ř.). Dospěl k závěru, že odvolání žalobce ani žalované nejsou důvodná.
10. Soud I. stupně se věci věnoval s velkou pečlivostí a úvahy, které jej vedly k vydání napadeného rozsudku, popsal v jeho odůvodnění mimořádně pečlivě tak, že na ně může odvolací soud pro stručnost vlastního rozhodnutí plně odkázat, neboť mu nejen že není co vytknout, ale s ohledem na to, jak se vyčerpávajícím způsobem vypořádalo se všemi relevantními skutečnostmi a argumenty, v podstatě ani co k němu dodat.
11. Odvolací námitky účastníků nepovažuje odvolací soud za opodstatněné.
12. Brojí-li žalovaná proti přiznání náhrady nemajetkové újmy s argumentací, že nebylo zjištěno, že by dopad trestního stíhání do osobnostní sféry žalobce přesáhl „obvyklou míru“ dopadu na jakoukoli trestně stíhanou osobu, lze snad jen připomenout, že bezúhonná osoba (jakou do té doby žalobce byl) *obvykle* trestně stíhána není; je-li obviněna a trestně stíhána za jednání, které trestným činem není, a téměř čtyři roky čelí této stresové situaci, nelze fakt stíhání bagatelizovat tak, jako by k ničemu mimořádně významnému nedošlo. Ani odvolací soud nepochybuje o tom, že se trestní stíhání negativně promítlo v osobnostní sféře žalobce, a že tuto újmu nelze s ohledem na její intenzitu reparovat jinak než finanční satisfakcí. S tím, jak soud I. stupně vypočetl její výši, odvolací soud souhlasí, a stejně jako žalobce oceňuje pečlivost, s jakou se soud I. stupně této otázce věnoval. Současně však – a se stejnou argumentací – nemá za to, že náhrada měla být přiznána částkou vyšší, jak navrhl žalobce. Podle již konstantní judikatury má tato náhrada korespondovat náhradám poskytovaným v obdobných případech, a v tomto smyslu se soud I. stupně své úlohy zhostil velmi precizně, když se zabýval všemi znaky, které žalobcův

případ individualizují a zároveň umožňují srovnání újmy, kterou utrpěl, s obdobnými případy. K argumentu žalobce, že trestní stíhání bylo provázeno flagrantním porušováním předpisů a nečinností kontrolních orgánů, nelze než zopakovat, že civilnímu soudu v projednávané věci nepřísluší hodnotit průběh trestního stíhání ani jednání orgánů v něm činných, neboť nároky, které by měly plynout z excesivního postupu těchto orgánů, jako takové uplatněny nebyly. Stejně tak nelze zohlednit tvrzenou ztrátu na výdělků, o jejíž náhradu žalováno nebylo; žalované je ostatně možno dát do jisté míry za pravdu v jejím argumentu, že pokud pro žalobceva zaměstnavatele nepředstavovalo trestní stíhání žalobce překážku jeho dalšího zaměstnávání ve vedoucí funkci, stěžít lze mít za zjištěné, že toto stíhání bez dalšího zapříčinilo, že nebyl jmenován do funkce jednatele. Pokud jde o medializaci věci, není pochyb o tom, že k ní došlo; nebylo však v konkrétních rysech tvrzeno, tím spíše prokazováno, že k ní došlo v důsledku pochybení, které by bylo přičitatelné státu (např. nepřípustný únik informací). Odvolací soud proto opakuje svůj závěr, že náhrada za nemajetkovou újmu byla stanovena ve formě a výši, již považuje za přiléhavou a odpovídající judikatorní praxi.

13. Předmětem odvolání žalobce byl celý zamítavý výrok rozsudku, tedy i ta jeho část, která se týkala nepřiznané náhrady nákladů právního zastoupení a náhrady za ztrátu na výdělků v souvislosti s reoperací [REDAKCE]. K posouzení těchto nároků soudem I. stupně však žalobce žádné konkrétní odvolací námítky nevznesl; odvolací soud se s ohledem na pečlivé odůvodnění rozsudku i v těchto částech nedomnívá, že by soud I. stupně při posouzení uvedených dvou otázek pochybil. Připomíná proto jen tolik, že žalobce je tím, kdo nese břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně opodstatněnosti žalovaných nároků, a v tomto smyslu svým povinnostem nedostal do té míry, aby soud I. stupně seznal jeho požadavky důvodnými v plném rozsahu. Odvolací soud nemá, co by úvahám soudu I. stupně, týkajícím se posouzení obou prve zmíněných nároků, vytkl, a s jeho závěry o tom, že nebyla prokázána jejich důvodnost, souhlasí.
14. Vzhledem k výše vysvětlenému odvolací soud napadený rozsudek v jeho odvoláním napadených částech jako věcně správný potvrdil (§ 219 o.s.ř.).
15. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 224 odst. 1 ve spojení s § 142 odst. 2 o.s.ř. s tím, že s odvoláním neuspěla žádná z procesních stran.

Poučení:

Protí tomuto rozhodnutí lze podat ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně dovolání, které je přípustné jen tehdy, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Praha 28. listopadu 2019

JUDr. Irena Nosková
předsedkyně senátu

z důvodu dovolené předsedkyně senátu
v zastoupení JUDr. Zoja Dvořáková v.r.

Shodu s prvopisem potvrzuje Zuzana Turoňová.